

Regeringskansliet
Näringsdepartementet
103 33 Stockholm

Redovisning av åtgärder med anledning av förordningen (2007:713) om regionalt tillväxtarbete

Sammanfattning

Skolverket redovisar i denna rapport, vilka åtgärder som vidtagits under 2010 för att bidra till att målet för den regionala tillväxtpolitiken uppnås. I myndighetens verksamhet har insatser gjorts inom fem områden:

Utveckling av vuxenutbildningen i kommunerna genom satsningen på yrkesvux

Skolverket har i återkommande enkäter ställt frågan om vuxenutbildningens betydelse för regional tillväxt till de kommuner som deltar i yrkesvux. Flera kommuner ser klart samband mellan utbildning och tillväxt, medan några kommuner inte har kartlagt och analyserat vuxenutbildningen ur detta perspektiv. Skolverkets uppföljning visar att kommunerna har kommit olika långt i arbetet med att utveckla vuxenutbildningen mot målet att kunna erbjuda yrkeskurser efter individens önskemål och i överenskommelse med den regionala arbetsmarknadens behov.

Kompetensbehov, kompetensförsörjning och regional tillväxt

Regeringen har gett i uppdrag till Skolverket, Myndigheten för yrkeshögskolan, Arbetsförmedlingen, Tillväxtverket samt Myndigheten för tillväxtpolitiska utvärderingar och analyser, att samverka för att öka samordningen på nationell nivå inom kompetensförsörjning. Skolverket bidrar i detta uppdrag med kunskap om vilka utbildningar på regional nivå, som är tillgängliga för ungdomar och vuxna, och informerar också om de behov av kompetens som en förbättrad samverkan mellan myndigheterna kan tillgodose.

Samverkan med nationella programråd och arbetslivet

Skolverket ansvarar för de nationella råden för yrkesprogrammen i gymnasieskolan. Programråden ska bistå Skolverket i arbetet med att följa utvecklingen inom respektive yrkesområde och analysera behovet av eventuella nya utbildningar. Programråden ska även analysera elevers etablering på arbetsmarknaden och anpassa, utveckla, samt förnya utbildningsutbudet och innehållet i yrkesutbildningen.

2010-11-25
Dnr 2010:1454
2 (6)

Strategier för entreprenörskap inom utbildningsområdet

Skolverket fördelar medel till skolor för entreprenöriellt lärande och entreprenörskap inom alla skolformer, och främjar genom olika insatser skolors samarbete med arbetslivet. Myndigheten erbjuder lärare kompetensutveckling, underlättar erfarenhetsutbyte och följer insatserna med hjälp av forskning.

Satsning inom de tekniska och naturvetenskapliga områdena

Skolverket fördelar 28,5 miljoner kronor år 2010 som verksamhetsstöd till science centers. Kriterier för fördelning av statsbidrag är samarbete med skolor, högskolor, och näringsliv. Skolverket ser idag i sina uppföljningar av science center att flera av dessa är nav i regionens tillväxt.

1. Bakgrund

I regeringsbrevet för budgetåret 2010 fick Skolverket i uppdrag att redovisa vilka åtgärder som vidtagits med anledning av förordningen (2007:713) om regionalt tillväxtarbete, och särskilt uppmärksamma det som framgår av 14§. Enligt denna förordning ska statliga myndigheter, inom sina respektive verksamhetsområden, verka för att målet för den regionala tillväxtpolitiken uppnås. I myndigheternas verksamhetsplanering ska därför insatser, som bidrar till att uppnå dessa mål och som bidrar till det regionala tillväxtarbetet i övrigt, beaktas.

Myndigheterna ska även redovisa åtgärder som vidtagits i enlighet med prioriteringar i nationella strategin för regional konkurrenskraft, entreprenörskap och sysselsättning 2007-2013, där fokus ligger på innovativa miljöer och förnyelse, på kompetensförsörjning och ökat arbetskraftsutbud samt tillgänglighet och gränsöverskridande samarbete.

Skolverket är förvaltningsmyndighet inom utbildningsområdet. Myndigheten ska genom sin verksamhet främja att alla barn, elever och vuxenstuderande får tillgång till en likvärdig utbildning och annan verksamhet av god kvalitet i en trygg miljö. Skolverket ska följa upp och utvärdera skolväsendet och se över kursplaner och betygskriterier samt ansvara för nationella prov. Myndigheten ska stödja kommuner och andra huvudmän i deras utbildningsverksamhet samt bidra till att förbättra deras förutsättningar att arbeta med utveckling av verksamheten för ökad måluppfyllelse genom fortbildning, forskning och nationella utvecklingsinsatser.

I uppdraget betonas samverkan mellan myndigheter. Skolverket har ingen regional organisation och får idag framförallt nationella regeringsuppdrag, men arbetar i vissa uppdrag indirekt med samverkan för regional utveckling och tillväxt. För att få en balans mellan utbud och efterfrågan när det gäller utbildning och för att åstadkomma en ökad regional tillväxt behövs dels en utvecklad samverkan mellan Skolverket och andra myndigheter, dels mer utvecklad samverkan mellan skola och arbetsliv. Om den regionala tillväxten ska lyckas handlar det om ett gemensamt arbete mellan den nationella, den regionala och lokala nivån, då alla har ett ansvar för insatser av betydelse för den regionala utvecklingen.

2. Utveckling av vuxenutbildningen i kommunerna genom satsningen på yrkesvux

Denna rapport inleds med samverkan som en viktig del för utveckling av yrkesvux och vuxenutbildningen. Skolverket har i dialog med kommuner om yrkesvux följt upp samverkan mellan olika aktörer inom vuxenutbildningen och utvecklingen av regional tillväxt.

Tillgång på vuxenutbildning är en viktig faktor för att säkerställa framtida nationell kompetensförsörjning. Det är också viktigt för dem som vill skaffa sig en behörighet till högskolan, och för dem som valt ett högskoleförberedande program och som vill gå över till ett mer praktiskt inriktat yrkesområde.

Skolverket har fått insyn i arbetsmarknads- och yrkesutbildningsläget i kommunerna och regionerna genom den satsning på yrkesvux som genomförs under åren 2009-2011. Villkor för kommunernas deltagande i yrkesvux är att de samverkar med arbetsförmedlingen och näringslivet utifrån arbetsmarknadens aktuella behov av yrkesutbildning. En förutsättning för att kommunerna ska tilldelas pengar är att utbildningen verkligen svarar mot reella behov. Vid ett eventuellt urvalsförfarande till yrkesvuxplatser ska kommunen även ge förtur till sökande med svag ställning på arbetsmarknaden.

Många kommuner samverkar för att kunna erbjuda vuxna ett bredare utbud med flera olika yrkesutbildningar inom en region. I vissa regioner finns en infrastruktur från Kunskapslyftssatsningen kvar, medan andra kommuner får bygga upp nya kontakter. Under år 2010 har Skolverket genomfört cirka 100 uppföljande besök i kommunerna, ett arbete som medverkar till att fördjupa myndighetens kunskaper om regional arbetsmarknadspolitik. Vid varje dialogtillfälle har Skolverket ställt som krav att få träffa ansvarig tjänsteman samt företrädare för arbetsförmedling, politiker och vägledare.

Regionala samverkansområden inom yrkesvux är ofta organiserade utifrån länsindelningen. Skolverket har besökt samverkansområden och fått kunskap om utvecklingen i yrkesvux och vuxenutbildningen i regionerna.

Skolverket har i återkommande enkäter ställt frågan om vuxenutbildningens betydelse för regional tillväxt till de kommuner som deltar i yrkesvux.

Följande fråga ställdes till kommunerna:

– *Har ni kartlagt och analyserat vuxenutbildningens betydelse för regional tillväxt i er region?*

Några kommentarer från kommunernas enkätsvar:

- *Vår analys har visat på betydelsen av ett konkurrenskraftigt näringsliv för regionens hållbara tillväxt.*
- *Relevant utbildning med olika inriktningar och på olika nivåer är ett av redskapen för att stärka regionen.*

2010-11-25
Dnr 2010:1454
4 (6)

- *Dåliga kommunikationer och begränsad arbetsmarknad försvårar för invånare att pendla till utbildning på annan ort.*
- *Utbildning är självklart viktigt för tillväxt i regionen. Det är väldigt viktigt att kunna erbjuda väl utbildad personal till lokala företag.*
- *Vuxenutbildning ses som en mycket betydelsefull faktor för tillväxt i regionen.*
- *Tillgång till utbildning ses som en förutsättning för att kunna behålla invånarna i regionen.*
- *Den stora utmaningen är för närvarande generationsskiftet med Arbetsförmedlingens satsning på Stafetten, men vill ungdomarna ta över arbetet inom jordbruk och industri.*
- *Det livslånga lärandet är av avgörande betydelse för regional tillväxt.*
- *Syftet med vuxenutbildningen är att tillgodose den regionala arbetsmarknadens behov av kompetens, nyttja offentliga resurser effektivt och bidra till att tillgängligheten och möjligheten till utbildning är likartad för hela länet.*

Skolverkets uppföljning visar att kommunerna har kommit olika långt i arbetet med att utveckla vuxenutbildningen och yrkesvux mot målet att kunna erbjuda yrkeskurser efter individens önskemål och i överensstämmelse med arbetsmarknadens behov.

3. Kompetensbehov, kompetensförsörjning och regional tillväxt

Skolverkets redovisning avgränsas här till de tre tillväxt drivande faktorerna, kompetensförsörjning, samverkan och entreprenörskap.

Myndigheten ser ett klart samband mellan kompetensbehov, kompetensförsörjning och regional tillväxt, där första steget i processen är en inventering av kompetensbehovet för att kunna utveckla en regions tillväxt. När kompetensbehovet är kartlagt, så är det andra steget att se på vilka sätt regionen kan klara kompetensförsörjningen i de efterfrågade verksamhetsområdena. Det är först när kompetensbehovet är kartlagt och kompetensförsörjningen är tryggad, som regionen kan mäta den regionala tillväxten.

Skolverket har ett stort uppdrag under år 2010 att revidera styrdokumentet för en reformerad grundskola, gymnasieskola och vuxenutbildning och många medarbetare och experter på myndigheten arbetar med detta. Det är viktigt att innehållet i kommande utbildningar är anpassat till ett varierande kompetensbehov så att det leder till en positiv kompetensförsörjning.

Regeringen har i ett annat uppdrag till Skolverket, Myndigheten för yrkeshögskolan Arbetsförmedlingen, Tillväxtverket samt Myndigheten för tillväxtpolitiska utvärderingar och analyser gett myndigheterna i uppgift att samverka för att öka samordningen på nationell nivå inom kompetensförsörjningsområdet. I detta uppdrag bidrar Skolverket med kunskap om vilka utbildningar som är tillgängliga för ungdomar i gymnasieskolan och studerande i den kommunala vuxenutbildningen på regional nivå.

4. Samverkan med nationella programråd och arbetslivet

Skolverket ansvarar för de nationella råden för yrkesprogrammen i gymnasieskolan. Programråden ska utgöra permanenta forum för dialog mellan Skolverket och avnämarna kring yrkesutbildningens kvalitet, innehåll och utformning. Arbetet i programråden ska syfta till att göra utbildningssystemet mer flexibelt och lyhört för avnämarnas behov och initiativ från skolans huvudmän för att förbättra överensstämmelsen mellan yrkesutbildningens innehåll och efterfrågan på arbetsmarknaden. Programråden ska bistå Skolverket i arbetet med gymnasireformen, gymnasiearbeten, bedömning av ansökningar till riksrekryterande utbildningar och informationsmaterial till elever.

Programråden ska även bistå Skolverket i arbetet med att:

- analysera tillgång till och kvalitet i arbetsplatsförlagt lärande
- analysera elevers etablering på arbetsmarknaden
- följa utvecklingen inom respektive yrkesområde och analysera behovet av eventuella nya utbildningar och
- anpassa, utveckla samt förnya utbildningsutbudet och innehållet i yrkesutbildningen.

De nationella programråden kommer att kunna lämna synpunkter på innehåll och kompetensbehov samt vilka utbildningar, som riskerar att leda till yrkesområden med svag efterfrågan på arbetsmarknaden.

5. Strategier för entreprenörskap inom utbildningsområdet

Skolverket har ett regeringsuppdrag att stimulera arbetet kring entreprenörskap i skolan. Regeringen har tagit fram en nationell strategi för entreprenörskap inom utbildningsområdet och fattat beslut om insatser som stödjer utvecklingen av entreprenörskap inom skola och högskola. Av strategin framgår att entreprenörskap ska löpa som en röd tråd genom hela utbildningssystemet.

Skolverket har fördelat medel till skolor för entreprenöriellt lärande och entreprenörskap inom alla skolformer, och genom olika insatser främjat skolors samarbete med entreprenörskap i arbetslivet, erbjudit lärare kompetensutveckling och underlättat erfarenhetsutbyte.

Skolverket har sammanställt en forskningsöversikt och kartlagt kommunernas arbete med entreprenörskap samt analyserat och spridit dessa erfarenheter. Gymnasie-reformen lyfter fram entreprenörskap som en uppgift för hela gymnasieskolan. Skolverket har i sitt reformarbete av gymnasieskolan gjort det möjligt för elever att fördjupa sig i entreprenörskap och företagande inom alla program. Ett flertal examensmål betonar att eleverna ska få möjlighet att utveckla entreprenöriella förmågor. Enligt ett uppdrag i särskild ordning från socialdepartementet ska Skolverket samarbeta med Tillväxtverket och genomföra insatser för att främja entreprenörskap inom vård- och omsorgsutbildningar. Detta uppdrag ligger i linje med uppdraget om regional tillväxt.

2010-11-25
Dnr 2010:1454
6 (6)

6. Satsning inom de tekniska och naturvetenskapliga områdena

Skolverket har i ett annat regeringsuppdrag i uppgift att genomföra utvecklingsinsatser inom de tekniska och naturvetenskapliga områdena. Uppdraget innebär att fördela tillkommande medel till teknik- och naturvetenskapscentrum, s.k. science centers, i syfte att vara en resurs för förskolor och skolor att utveckla och stärka undervisningen inom ämnesområdena matematik, naturvetenskap och teknik.

Skolverket fördelar 28,5 miljoner kronor år 2010 som verksamhetsstöd till science centers. Bidragen syftar till att science center med i huvudsak interaktiva metoder ska öka intresset för och insikterna i naturvetenskap eller teknik. Kriterier för fördelning av statsbidrag är samarbete med skolor, högskolor, folkbildningen, kulturinstitutioner, näringsliv, samhälle och andra science centers. Viktigt är också att bidragen stimulerar till nytänkande och entreprenörskap inom det tekniska och naturvetenskapliga området.

Skolverket ser idag i sina uppföljningar av science center att flera av dessa är nav i regionens tillväxt. Forskning är en viktig del av regionernas attraktivitet. Viktigt är också att underlätta för entreprenörer att delta i regionernas förnyelsearbete.

På Skolverkets vägnar

Ragnar Eliasson
Avdelningschef

Eva Laurelli
Undervisningsråd